

O B R A Z L O Ž E N J E

UZ OPŠTE USLOVE ZA ISPORUKU ELEKTRIČNE ENERGIJE

Regulatorna komisija za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: FERK) ovim obrazloženjem objašnjava pravnu i činjeničnu osnovu za donošenje Opštih uslova za isporuku električne energije (u daljem tekstu: Opšti uslovi). Obrazloženje je napravljeno da bi se omogućilo javnosti razumijevanje pravne osnove koju FERK mora uvažavati u postupku donošenja opštih akata kojima se, na osnovu zakonskog ovlaštenja, na opšti način uređuju pravni odnosi u cilju razrađivanja i primjene pojedinih zakonskih odredbi. Obrazloženje također objašnjava kako je FERK kreirao Opšte uslove, koji će osigurati otvoren, transparentan i efikasan proces regulisanja odnosa između proizvođača, distributera, snabdjevača, korisnika mreže i krajnjeg kupca električne energije, uključivši i podnosioca zahtjeva za dobijanje elektroenergetske saglasnosti, u cilju nesmetanog funkcionisanja tržišta električne energije i vodilju za zainteresovana lica koja se žele obratiti FERK-u.

I. PRAVNI OSNOV

1) Zakon o električnoj energiji („Službene novine Federacije BiH“ broj 41/02, 24/05 i 38/05) i Statut Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 13/04)

Radi ostvarenja ciljeva određenih Zakonom o električnoj energiji (u daljem tekstu: Zakon), osnovan je FERK čije su nadležnosti u izvršavanju njegovih ovlaštenja i dužnosti propisane članovima 14. i 15. Zakona. Članom 14. Zakona propisano je da FERK utvrđuje Opšte uslove za isporuku električne energije, a članom 15. Zakona da štiti prava kupaca, elektroprivrednih društava za distribuciju i proizvođača električne energije, te nadgleda odnose u elektroenergetskom sektoru. Članom 51. Zakona određen je sadržaj Opštih uslova za isporuku električne energije, a članom 52. Zakona da Opšte uslove za isporuku električne energije na području Federacije BiH donosi FERK po postupku koji će propisati FERK. Statutom Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine određeni su poslovi iz nadležnosti FERK-a i aktivnosti u vezi sa istima, dok je članom 5. ovog Statuta propisano da FERK utvrđuje Opšte uslove za isporuku električne energije.

2) Ugovor o uspostavi energetske zajednice („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori“ broj 9/06)

Prilikom donošenja Opštih uslova, FERK je pošao i od odredbi Ugovora o uspostavi energetske zajednice, u čijem je članu 3. tačka a) propisano da aktivnosti energetske zajednice uključuju implementaciju od strane Ugovornih stranki *acquis communautaire* (zakonodavstvo Evropske zajednice) o energiji, okolini, konkurenciji i obnovljivoj energiji. Aneksom I ovog Ugovora propisano je da će svaka Ugovorna stranka u roku od dvanaest

mjeseci nakon stupanja na snagu ovog Ugovora implementirati pored ostalih Direktivu Evropske zajednice 2003/54/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2003. godine o opštim pravilima unutrašnjeg tržišta električne energije i Direktivu Evropske zajednice 2003/55/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2003. godine o opštim pravilima unutrašnjeg tržišta prirodnog gasa. Odredbe navedenih direktiva su dio regulative koja ima za cilj onemogućavanje monopola u elektroprivrednoj djelatnosti, stvaranje podsticaja za postojanje i rad elektroprivrednih društava na načelima nediskriminacije i ravnopravnosti, obaveze pružanja opšte usluge, odnosno prava na snabdijevanje električnom energijom i zaštite kupaca.

3) Poslovnik o radu Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 59/04), Pravilnik o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 37/05) i Pravilnik o arbitraži Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 74/05)

Pored ostalih pravila i propisa FERK-a, gore navedena načela, prava i obaveze su obuhvaćene i članom 51. Poslovnika o radu Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine kojim je propisano da će FERK primiti bilo koji pisani zahtjev za rješavanje sporova, koji proizilazi direktno ili indirektno iz netransparentnog i diskriminirajućeg ponašanja aktivnih strana u sektoru električne energije, dok je Pravilnikom o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, u skladu sa Zakonom propisan način rješavanja žalbi/prigovora pred FERK-om, a Pravilnikom o arbitraži FERK-a je detaljno uređen postupak arbitraže u sporovima između imaoca dozvola ili imaoca dozvola i kupaca u skladu sa članom 31. Zakona.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE OPŠTIH USLOVA

Osnovni razlog za donošenje Opštih uslova je definisanje opštih energetske i tehničkih uslova, te ekonomskih odnosa između proizvođača, distributera, snabdjevača, korisnika sistema i krajnjeg kupca električne energije uključivši i podnosioca zahtjeva za dobijanje elektroenergetske saglasnosti, kao i formiranje okvira i jasnih smjernica za aktivnosti FERK-a, u provođenju poslova iz svoje nadležnosti u okviru elektroenergetskog sektora BiH, a koji omogućavaju postizanje ciljeva koji su Zakonom postavljeni pred sve učesnike na tržištu električne energije u Federaciji BiH, kao i ciljeva koji su postavljeni FERK-u kao regulatornom tijelu na tom tržištu.

III. PREDMET RAZMATRANJA OPŠTIH USLOVA

Opštim uslovima regulišu se uslovi priključenja krajnjih kupaca i proizvođača električne energije na distributivnu mrežu kao i način snabdijevanja krajnjih kupaca električnom energijom, te prava i obaveze distributera, snabdjevača, krajnjih kupaca i proizvođača električne energije.

U okviru predmeta Opštih uslova uređuju se:

- a) kriteriji kvaliteta električne energije na mjestu preuzimanja/predaje,
- b) način i uslovi izdavanja elektroenergetske saglasnosti,
- c) uslovi, rokovi i način zaključenja ugovora o priključenju, ugovora o snabdijevanju i ugovora o korištenju mreže,
- d) jasno i precizno definisan pojam priključka,
- e) kriteriji o načinu priključenja novog kupca/proizvođača i mjesto priključenja na mrežu distribucije,
- f) uslovi kad se kupcu može obustaviti isporuka ili ograničiti potrošnja električne energije,
- g) način obračuna i naplate električne energije,
- h) pravo na naknadu štete nastale zbog prekida u snabdijevanju električnom energijom, isporuke nekvalitetne ili ograničene isporuke električne energije,
- i) odredbe koje definišu odnose sa kupcima kojima se ne smije obustaviti isporuka električne energije, uključujući i slučajeve neplaćanja potrošene električne energije, te način regulisanja međusobnih obaveza u ovakvim slučajevima,
- j) drugi odnosi između elektroprivrednih društava i kupaca električne energije.

IV. SVRHA OBRAZLOŽENJA

Svrha obrazloženja je informisanje javnosti o činjeničnim i pravnim osnovama Opštih uslova i predstavlja dodatak Opštih uslova sa rješenjima pojedinih pitanja iz ove oblasti.

FERK je istovremeno svjestan da je materija pojedinih dijelova Opštih uslova vrlo stručna, kompleksna i zahtjevna. Ona potiče zanimanje i obavezu da se primjena ovog dokumenta kontinuisano prati, kritički preispituje i valorizuje. Kako se aktivnosti FERK-a budu razvijale, vjerojatno će se osjetiti potreba za izmjenama i dopunama ovih Opštih uslova i FERK se neće uzdržavati od istog, ako se ukaže potreba.

V. PLANSKE AKTIVNOSTI FERK-a

Nacrt Opštih uslova FERK je usvojio na 6. redovnoj sjednici održanoj dana 19.05.2006. godine. Održana sjednica bila je otvorena za javnost, a obavještenje o održavanju sjednice objavljena je dana 12.05.2006. godine, na oglasnoj tabli FERK-a i na web stranici FERK-a. Pored nacrtu Opštih uslova, FERK je na istoj sjednici usvojio i tekst obrazloženja uz ovaj nacrt i utvrdio tekst obavještenja za javnost, za prikupljanje komentara i održavanje opštih i tehničkih rasprava. Obavještenje za javnost za prikupljanje komentara i održavanje opštih i tehničkih rasprava tokom kojih je FERK primao komentare javnosti, objavljeno je u „Dnevnom listu“, „Dnevnom avazu“, listovima koji su dostupni na teritoriju cijele FBiH i na Radioteleviziji Federacije Bosne i Hercegovine, kao i na web stranici FERK-a, a nacrt Opštih uslova s obrazloženjem je bio dostupan javnosti putem web stranice FERK-a, ali se mogao preuzeti i u sjedištu FERK-a.

Nacrt Opštih uslova s Obrazloženjem FERK je 25.05.2006. godine dostavio preduzećima koja se bave elektroprivrednim djelatnostima, državnim ombudsmenima, Konkurencijskom vijeću BiH, Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH: Odboru za energetiku, rudarstvo i industriju, Odboru za privrednu i finansijsku politiku, Odboru za prostorno uređenje, stambeno-komunalnu politiku i ekologiju, Domu naroda Federacije BiH: Odboru za prostorno uređenje, ekologiju i stambeno-komunalne poslove, Odboru za privredu, Odboru za privrednu i razvojnu politiku, finansije i budžet, Vladi Federacije BiH, Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije, Ministarstvu prostornog uređenja FBiH, Federalnoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Udruženjima za zaštitu potrošača, Ekonomsko-socijalnom vijeću, Udruženju poslodavaca, Savezu sindikata FBiH, Vladama županija u FBiH, resornim ministarstvima kantona zaduženim za energetiku i prostorno uređenje i velikim kupcima, ali je nastavio sa dostavljanjem i ostalim pravnim i fizičkim licima koja su iskazala interes za davanje komentara na nacrt Opštih uslova.

Opšte rasprave na nacrt Opštih uslova održavane su u periodu od 05. juna do 21. juna 2006. godine i to u Goraždu, Sarajevu, Zenici, Tuzli, Orašju, Bihaću, Livnu i Mostaru, a tehničku raspravu o nacrtu Opštih uslova za isporuku električne energije, FERK je održao 27. juna 2006. godine. FERK je primio veliki broj komentara, u kojima je pored ostalog konstatovana neusaglašenost pojedinih zakona, kao i nedostatak regulative u određenim oblastima, te su isti pažljivo analizirani. Obzirom na primljene komentare, FERK je nacrt Opštih uslova prilagođavao i dopunjavao, a sve u cilju poboljšanja rješenja ponuđenih u nacrtu. Iako nacrt Opštih uslova nije pretrpio konceptualne promjene, FERK je održao novu tehničku raspravu 21. i 22. februara 2008. godine u Mostaru, na temu Opštih uslova za isporuku električne energije. Na tehničkoj raspravi su učestvovali priznati stručnjaci iz ove oblasti, predstavnici javnih elektroprivrednih preduzeća, federalnih ministarstava, ali i veći kupci električne energije, kao i Ombudsmen za zaštitu potrošača u BiH. Učesnicima je dostavljen radni materijal izmjenjenog nacrtu Opštih uslova kao i pitanja proistekla iz ovog materijala.

Usmene komentare date na opštim i tehničkim raspravama, kao i pisane komentare date na nacrt Opštih uslova, FERK je pažljivo razmatrao i analizirao vodeći računa da je osiguranje transparentnih i jednakopravnih odnosa između proizvođača, distributera, snabdjevača, korisnika mreže i krajnjeg kupaca električne energije, uključivši i podnosioca zahtjeva za dobijanje elektroenergetske saglasnosti veoma složena materija, a sve imajući u vidu položaj i organizaciju elektroenergetskog sektora u Federaciji BiH, kao i planirane aktivnosti na restrukturisanju elektroenergetskog sektora utvrđene Akcionim planom Federacije BiH za prestrukturisanje i privatizaciju elektroenergetskog sektora u Bosni i Hercegovini („Službene novine Federacije BiH“ br. 31/05) i nastojanju FERK-a da ostvari Zakonom postavljene ciljeve na način usklađen s međunarodnim opšteprihvaćenim standardima.

Obzirom da komentari nisu bili takve prirode da zahtjevaju suštinsku reviziju radi kojih bi se obnovio postupak javnih rasprava, prijedlog Opštih uslova za isporuku električne energije stavljen je na dnevni red IX redovne sjednice FERK-a.